

SOSYAL BİLİMLER TEMEL ALANINDA GÜNCEL METODOLOJİK YAKLAŞIMLAR

EDİTÖRLER

PROF. DR. DURSUN KÖSE

PROF. DR. BAHAR YALÇIN

Sosyal Bilimler Temel Alanında Güncel Metodolojik Yaklaşımlar

Editörler

Prof. Dr. Dursun Köse

Prof. Dr. Bahar Yalçın

İmtiyaz Sahibi
Platanus Publishing®

Editör
Prof. Dr. Dursun Köse & Prof. Dr. Bahar Yalçın

Kapak & Mizanpaj & Sosyal Medya
Platanus Yayın Grubu

Birinci Basım
Mart, 2026

Yayımcı Sertifika No
45813

ISBN
978-625-8513-60-8

©copyright
Bu kitabın yayım hakkı Platanus Publishing'e aittir. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Adres: Natoyolu Cad. Fahri Korutürk Mah. 157/B, 06480, Mamak,
Ankara, Türkiye.

Telefon: +90 312 390 1 118
web: www.platanuspublishing.com
e-mail: platanuskitap@gmail.com

Platanus Publishing®

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1.....	7
Sergi Kataloglarının Arşiv Değeri: Ali Emîrî Efendi Sergisi Örneği Edine Süleymanoğlu	
BÖLÜM 2.....	15
Kâğıt Üretiminde Enzim Uygulamaları Semiha Yenidoğan & Samed Ayhan Özsoy & Cem Aydemir	
BÖLÜM 3.....	39
Orman Yangınları ve Ekosistem Dengesi Fatih Sünbül	
BÖLÜM 4.....	67
Arazi Topplulaştırması Uygulamalarında Malik Memnuniyeti: Gölhisar İlçesi Çeşme Mahallesi Örneği Mesut Koç	
BÖLÜM 5.....	77
Sürdürülebilir Finans Çerçevesinde Tematik Tahviller Dorukhan Günaydın	
BÖLÜM 6.....	97
Delphi Tabanlı Analitik Hiyerarşi Süreci Esin Tuba Tepekule	
BÖLÜM 7.....	127
Büro Yönetiminde Yapay Zekâ Araçları Esin Tuba Tepekule	
BÖLÜM 8.....	155
Dünyanın İlk Küresel Müzik Televizyonu Mtv ile İlgili Yapılan Akademik Araştırmalar ve Markanın Dijital Dönüşümden Yaşadığı Etkilerin Analizi Mihalis Kuyucu	
BÖLÜM 9.....	171
Turizm Sektörü Konaklama İşletmelerinde Çevre Yönetimi Hikmet Genç & İsmail Bilgiçli	

BÖLÜM 10	185
Sürdürülebilir Turizm Açısından Konaklama İşletmeleri Hikmet Genç & İsmail Bilgiçli	
BÖLÜM 11	201
Psikososyal Güvenlik İklimi ve Çalışma Yaşamındaki Rolü Leyla Şenol	
BÖLÜM 12	217
Akdeniz'in Güvenliği Açısından Nyon Konferansı ve Türkiye (1937) Tugay Yüksekdağ & Hasan Ali Şahin	
BÖLÜM 13	233
Söylemden Uygulamaya: Babalık İzni Politikalarında Davranışsal Kısıtlar, Kesişimsel Eşitsizlikler ve Yapısal Dönüşüm Koşulları Umur Aşkın	
BÖLÜM 14	261
Afet Yönetiminde Sosyal Dayanıklılık: Sosyal Altyapı, Sosyal Sermaye ve Teknoloji Destekli Sosyal Hizmet Yaklaşımı Songül Yanık	
BÖLÜM 15	277
Sosyal Araştırmalarda Güncel Dijital Yöntemler: Araçlar, Yaklaşımlar ve Yapay Zekânın Araştırma Sürecine Yansımaları Taner Yılmaz	
BÖLÜM 16	317
Yapay Zekâ ve UFRS Entegrasyonu: Finansal Raporlamada Dijital Dönüşüm Perspektifi Yağmur Ateş	
BÖLÜM 17	351
Havacılıkta Yapay Zekâ ve Makine Öğreniminin Yeri ve Önemi Nil Konyalılar	
BÖLÜM 18	369
Siyasal Pazarlama: Kavramsal Çerçeve, Gelişim Süreci ve Pazarlama Karması Serdar Kenan Gül & Edanur Ramazano	

BÖLÜM 19.....391

**Küresel Ekonomik Güç Kayması: Batı'dan Asya'ya Üretim, Ticaret ve
Teknolojik Kapasitenin Yeniden Dağılımı**

Hüseyin Tezer

BÖLÜM 20.....427

**Yapay Zekâ ve İstihdam Politikalarının Dönüşümü: İletişim ve Teknoloji
Sektörleri Üzerine Bir İnceleme**

Kemal Cem Baykal

BÖLÜM 21.....441

**Reddit Topluluklarında Algoritmik Kutuplanma: Duygu Ağırlıklı Yankı Odası
Tespiti**

Sezai Tunca

BÖLÜM 4

Arazi Toplulaştırması Uygulamalarında Malik Memnuniyeti: Gölhisar İlçesi Çeşme Mahallesi Örneği

Mesut Koç¹

1. Giriş

Arazi toplulaştırması, miras, satış ve doğal süreçler sonucunda zamanla parçalanana, şekil bozukluğu yaşayan veya dağınık hâle gelen tarım arazilerinin teknik, ekonomik ve sosyal açıdan daha verimli kullanılmasını sağlamak amacıyla yapılan kapsamlı bir arazi düzenlemesi işlemdir. Türkiye’de arazi toplulaştırması, özellikle 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile hukuki çerçevesi belirlenmiş, Devlet Su İşleri (DSİ) ve Tarım ve Orman Bakanlığı başta olmak üzere ilgili kurumlarca yürütölen projelerle yaygın bir uygulama alanı bulmuştur. Bu uygulamalar, parçalı mülkiyet yapısını toplulaştırarak tarımsal üretimde verimliliği artırmayı, yol ve sulama altyapısını iyileştirerek kırsal kalkınmayı desteklemeyi ve tarımsal faaliyetleri en son teknolojiye uygun gerçekteştirilmesini amaçlamaktadır. Literatürde arazi toplulaştırmasının teknik faydaları arasında parsel sayısının azaltılması, parsel büyüklüğünün artırılması, parsel şekillerinin düzeltilmesi, tarımsal mekanizasyonun kolaylaştırılması ve üretim maliyetlerinin azalması yer almaktadır. Bununla birlikte son yıllarda toplulaştırma uygulamalarının sosyal etkileri, özellikle malik memnuniyeti, katılımcılık, adalet algısı ve bilgilendirme süreçlerinin etkinliği gibi hususlar da giderek daha fazla önem kazanmıştır. Toplulaştırma uygulamalarının teknik olarak başarılı olabilmesi, aynı zamanda maliklerin süreç boyunca yeterince bilgilendirilmesine, itiraz süreçlerinin şeffaf biçimde işletilmesine ve sonuçların adil olduğuna dair güçlü bir toplumsal algının oluşturulmasıyla da ilgilidir.

Bu çalışmada, Burdur ili Gölhisar ilçesi Çeşme Mahallesi’nde 2013–2019 yılları arasında yürütölen arazi toplulaştırması uygulaması bağlamında maliklerin memnuniyeti ve uygulamaya bakış açıları ortaya konularak hem teknik hem sosyal sonuçlarıyla değerlendirilecektir. Çalışma alanında toplulaştırma öncesi

---

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Gölhisar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, ORCID:0000-0002-0231-747X

1712 olan parsel sayısının toplulaştırma sonrası 978'e düşmesi teknik açıdan önemli bir yeniden düzenlemeye işaret etmektedir. Ancak parsel büyüklükleri, geometrik düzenlemeler, su ve yol altyapısındaki değişimler ve maliklerin bu değişimlere ilişkin algıları incelendiğinde toplulaştırmanın sosyal boyutunun da önemli olduğunu göstermektedir. Gölhisar ilçesi Çeşme Mahallesi'nde yürütülen arazi toplulaştırması uygulamasının malik memnuniyeti üzerindeki etkileri nitel bir yaklaşımla incelenerek; bilgilendirme ve katılım süreçleri, parsel düzenlemeleri, altyapı değişimleri ve genel memnuniyet düzeylerini detaylı bir biçimde ortaya konulmaya çalışılacaktır. Böylece toplulaştırma uygulamalarının sosyal etkilerine dair literatüre katkı sunulması ve gelecekte yapılacak benzer projeler için yönetim odaklı politika önerileri geliştirilmesi amaçlanmıştır.

2. Arazi Toplulaştırması

Arazi toplulaştırması, malikleri açısından parçalı ve dağınık hâlde bulunan tarım parsellerinin olabildiğince daha büyük, düzenli ve tarımsal amaçlı daha işletilebilir bir yapıya kavuşturmak amacıyla yapılan uygulamalardır. Arazi toplulaştırmasının amacı, arazilerin çok parçalı durumunu ve dağınıklığını ortadan kaldırarak işletmelerin daha verimli hale getirilmesi, çok parçalı oluşun neden olduğu tarla sınırı, yol ve su arklarından dolayı olabilecek ürün kayıplarının azaltılmasıdır. Toplulaştırmadan sonra oluşacak parseller daha büyük ve şekilleri daha düzgün olacağından, makineli tarım daha kolay yapılmakta ve giderler de önemli ölçüde azalmaktadır. Küçük parseller bir araya getirildiği için, işletme merkezi ve parseller arasındaki uzaklık azalmakta, zaman, işçilik ve yakıttan tasarruf sağlanmaktadır. Her parselin yola ve su kanala sınırı olacağından dolayı sulama ve ulaşım kolaylığı artmaktadır. Yeni parsellerde hisseli mülkiyetten kaynaklanan çeşitli huzursuzluklar giderilmektedir (Erdem, 2020). Tarım işletmelerinde verimliliği önemli oranda düşüren arazi parçalanmasının sebepleri arasında, miras ve intikal yoluyla parçalanmalar, hisseli ve bölünerek yapılan satışlar, sulama, karayolları ve demiryolları vb. gibi tarım arazilerinden geçen kamu yatırımlarını gösteren (Küsek, 2014) bu durumun tarım sektörünün yapısal sorunlarının başında işletme ölçeğinin küçük, tarım arazilerinin parçalı ve çok hisseli olmasına yol açtığına dikkat çekmektedir.

Arazi toplulaştırması, Arazi Toplulaştırma Uygulama Yönetmeliğinde arazilerin doğal ve yapay etkilerle bozulmasını ve parçalanmasını önlemek, parçalanmış arazilerde ise doğal özellikleri, kullanım bütünlüğü ve mülkiyet hakları gözetilerek birden fazla arazi parçasının birleştirilip ekonomik, ekolojik ve toplumsal yönden daha işlevsel yeni parsellerin oluşturulmasını ve bu parsellerin arazi özellikleri ve alanı değerlendirilerek kullanım şekillerinin belirlenmesini ve arazi gelişimi hizmetlerinin sağlanması olarak tanımlanmıştır (Resmi Gazete, 9 Aralık 2017, Sayı: 30265). Yönetmeliğin parsellerin yeniden düzenlenmesine ilişkin 16. maddesinde ""maliklerin istekleri

de dikkate alınarak parsellerin arazi derecelendirmedeki hakedişlerden azami yüzde on ortak katılım payı düşüldükten sonra kalan miktarın toplamına eşit değerdeki alan, mümkünse tek parsel olarak tercih sırasına göre verilir" denilmiştir.

Arazi toplulaştırması kavramı, son yirmi yılda yalnızca parsel birleştirmeye indirgenmeyen; sulama altyapısı, kırsal yerleşim düzeni, çevresel sürdürülebilirlik, mülkiyet yönetimi, su kaynaklarının korunması ve kırsal kalkınma gibi çok boyutlu hedeflerle bütünleşen geniş bir arazi yönetimi yaklaşımına dönüşmüştür (FAO, 2003). Bundan sonraki süreçte de arazi toplulaştırmasının bütüncül kırsal alan düzenlemesinin temel araçlarından biri olarak ön plana çıkacağı söylenebilir.

Türkiye'de arazi toplulaştırması uygulamalarında, arazi maliklerinin toplulaştırma projelerine itirazlarının merkezinde toplulaştırma projelerinin yeterince anlaşılabilmesi bulunmaktadır. Arazi maliklerinin toprağa olan manevi bağlılıkları, yapılacak olan ortak tesislere katılım oranı kesintisi, arazi maliklerinin bilinçsiz bir şekilde birbirlerini yönlendirmeleri, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki arazileri, hazine arazileri ve meraları işgaliye şeklinde kullanmaları, arazi maliklerinin fiziki kullanım alanlarının tapu alanlarından farklı olması, arazilerinin üzerine yaptıkları yatırımların başkasına verileceği kaygısı gibi sebepler arazi maliklerinin arazi toplulaştırma projelerine olan yaklaşımını olumsuz yönde etkilemektedir. Buna bağlı olarak, toplulaştırma projelerinde askı süreçlerinin arazi malikleri tarafından yeterince takip edilmemesi uygulamayı olumsuz etkilemekte, gerekli aşamalarda talepler ve itirazlar yapılmadığı için memnuniyetsizlikler oluşmaktadır (Sayın Kaya ve Şişman, 2020).

Toplulaştırma uygulamalarının yapılması aşamasında katılımcılığın önemini vurgulayan (Küsek, 2014) bu şekilde çok daha hızlı ve doğru planlamaya ulaşılacağını, bu doğrultuda algıya yönelik çalışmaların artırılması ve toplulaştırmanın tanıtımına yönelik (reklam, broşür, televizyon vb.) çalışmalar yapılması gerektiğini ifade eder. Toplulaştırma projelerinde sadece maliklere değil kiracı ya da bir şekilde toprağı kullanan üreticilerin eğitimi çalışmalarına ağırlık verilmelidir. Toplulaştırmanın önemi, üreticilere ne gibi katkı sağlayacağı ve zorunluluğı bu eğitimlerde anlatılmalıdır. Üreticilere arazi toplulaştırması konusu sadece sözel olarak anlatılmamalı, daha önceden arazi toplulaştırması uygulanan yerlere teknik gezi düzenlenerek görsel ve uygulamalı olarak bilgilendirmeler yapılmalıdır. Üreticilerin bu konudaki görüşleri beklenti, istek ve talepleri arazi toplulaştırmasını uygulayanlar tarafından daha çok dikkate alınmalıdır (Kızılaslan ve Kılıç, 2023).

Tüm maliklerin memnun olacağı bir uygulamanın mümkün olmayacağı bilinmekle birlikte maliklerin sürecin tüm aşamalarında bilgilendirildiğı, yapılan

işlemlerinin gerekçelerinin açık ve şeffaf bir şekilde izah edildiği uygulamada memnuniyet oranı yükselecek tepkiler en aza indirgenmiş olacaktır.

3. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu çalışmada, arazi toplulaştırması uygulamalarının malik memnuniyeti üzerindeki etkilerini derinlemesine incelemek amacıyla nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi, toplulaştırma sürecine ilişkin deneyim, algı, memnuniyet ve adalet değerlendirmelerini bağlamsal olarak ortaya koyma konusunda uygun bir çerçeve sunmaktadır.

Araştırma alanı Burdur ili Gölhisar ilçesi Çeşme Mahallesi'dir. Bu bölgede 2013–2019 yılları arasında yürütülen arazi toplulaştırması çalışmaları kapsamında parsel sayısı 1712'den 978'e düşmüş; toplulaştırma oranı %42,87; zayıf oranı ise %4,2196 olarak gerçekleşmiştir. Toplam kadastro parsel alanı 908,13 hektardan 867,50 hektara gerilemiş; ortalama parsel büyüklüğü 5,30 dekardan 8,87 dekara yükselmiştir. Bu teknik veriler, çalışma alanının hem mühendislik hem de sosyal açıdan analiz için uygun bir örneklem oluşturduğunu göstermektedir.

Arazi toplulaştırmasından etkilenen malikler arasından seçilen katılımcılar, tabakalı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Tabakalar belirlenirken arazi büyüklüğü, parsel sayısı, parsel konumu, toplulaştırma öncesi ve sonrası etkilenme düzeyi gibi değişkenler dikkate alınmıştır. Her tabakadan seçilen katılımcılar arasından toplam 10 malik ile görüşme yapılmıştır. Katılımcılar farklı arazi düzenlemelerine sahip oldukları için toplulaştırmanın etkilerini çeşitlilik içinde değerlendirme olanağı sağlanmıştır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yüz yüze görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme formunda bilgilendirme süreçleri, katılım düzeyi, parsel sayısı ve geometrisindeki değişim, sulama ve yol altyapısı, itiraz mekanizmaları, ekonomik etkiler ve genel memnuniyet gibi başlıklar yer almıştır. Görüşmeler ortalama 15–25 dakika sürmüş, katılımcıların izniyle notlar alınmıştır. Tüm katılımcılara araştırmanın amacı açıklanmış, gönüllü katılım esas alınmış ve kimlik bilgilerinin gizliliği sağlanmıştır. Görüşme metinlerinde maliklerin isimleri kullanılmamış, her katılımcı 'M1, M2...' şeklinde kodlanmıştır. Toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Bulgular

Bu çalışmada yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiş ve elde edilen veriler beş ana tema altında sınıflandırılmıştır: (1) Bilgilendirme ve Katılımcılık, (2) Parsel Düzenlemeleri ve Mülkiyet Algısı, (3) Sulama Altyapısı ve Suya Erişim, (4) Ulaşım Altyapısı ve Tarımsal Mekanizasyon, (5) Genel Memnuniyet ve Güven Algısı.

1. Bilgilendirme ve Katılımcılık:

Katılımcıların büyük bölümü toplulaştırma süreci boyunca yeterli bilgilendirme yapılmadığını belirtmiştir. Toplantıların çoğunun haber verilmeden gerçekleştiği veya bilgilendirme düzeyinin yetersiz olduğu ifade edilmiştir. ‘M3’, “Bize sadece askı ilanı yaptılar ama kimse içeriğini anlatmadı.” diyerek sürecin tek yönlü yürütüldüğünü vurgulamıştır. Bu durum proje yönetiminin katılımcı yönetim ilkelerini tam olarak uygulayamadığını göstermektedir. Bu durumda maliklerin tutumları da önemlidir.

2. Parsel Düzenlemeleri ve Mülkiyet Algısı:

Katılımcıların önemli bir kısmı toplulaştırma sonrasında parsel sayılarının azalmadığını, hatta bazı durumlarda arttığını ifade etmiştir. ‘M6’, “Beş parselim vardı, yedi parsel verdiler; hem de daha dağınık.” sözleriyle durumu özetlemiştir. Ayrıca bazı katılımcılar eski parsellerinin geometrik olarak daha kullanışlı olduğunu, yeni parsellerin üçgen veya dar şerit hâlinde düzenlenmesinin tarımsal mekanizasyonu zorlaştırdığını belirtmiştir. Bu bulgular, parsel eşdeğerlik katsayıları ile uygulama sonuçları arasında uyumsuzluk olduğunu göstermektedir.

3. Sulama Altyapısı ve Suya Erişim:

Toplulaştırma öncesinde bazı maliklerin kendi sondaj kuyuları veya su arkları bulunurken, toplulaştırma sonrasında bu kaynakların bir kısmının komşu parsellerde kaldığı veya tamamen kaldırıldığı ifade edilmiştir. ‘M2’, “Sondajım başka parselde taşındı; artık kullanamıyorum.” diyerek mağduriyetini dile getirmiştir. Buna karşın bazı katılımcılar yeni su arklarının fayda sağladığını belirtmiştir. Bu durum sulama altyapısındaki değişimlerin eşitsiz etki oluşturabileceğini göstermektedir.

4. Ulaşım Altyapısı ve Tarımsal Mekanizasyon:

Katılımcıların çoğu toplulaştırma sırasında vaat edilen yol genişliği ve stabilize kalitesinin uygulanmadığını ifade etmiştir. Bazı yolların 6–9 metre yerine 3 metre genişliğinde yapıldığı; stabilize malzemenin ince ve yetersiz serildiği belirtilmiştir. ‘M4’, “Yolları genişletiyoruz dediler ama mevcut yollar bile daraldı.” şeklinde eleştiride bulunmuştur. Bu durum mekanizasyon sürecini olumsuz etkilemiş; biçerdöver ve traktör girişlerinde güçlükler yaşandığı belirtilmiştir.

5. Genel Memnuniyet ve Güven Algısı:

Görüşme yapılan 10 katılımcıdan 7’si sonuçlardan memnun olmadığını, 3’ü ise kararsız olduğunu ifade etmiştir. Başlangıçta toplulaştırmayı talep eden katılımcıların bile süreç sonunda memnuniyetsiz olması dikkat çekicidir.

Malikler özellikle parsel değer kaybı, tarımsal verim düşüşü, yol ve su altyapısında vaatlerle uygulama arasındaki farklar ve itiraz süreçlerinde yaşanan belirsizliklerin güven kaybına neden olduğunu belirtmiştir. ‘M1’, “Biz uygulamaya güvendik ama sonuç bizi hayal kırıklığına uğrattı.” diyerek güven erozyonunu açıkça dile getirmiştir. Bu durumun oluşmasında sürecin tüm aşamaları etkilidir.

Ortaya çıkan bulgulara göre, toplulaştırma projelerinde sadece teknik çıktıları odaklanmanın yeterli olmadığı; maliklerin süreç ve sonuçlara dair algılarının uygulama başarısı üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Türkiye’de arazi toplulaştırması uygulamalarına ait kanuni mevzuat ve toplulaştırma işlemlerine olan sosyal yaklaşımlar çeşitli sebeplerle farklılık göstermektedir. Arazi toplulaştırması işlemlerinin ülkemizde yaygınlaştırılmasında son derece ciddi bir engel oluşturan ve mutlaka dikkate alınması gerekli olan en önemli hususlardan sayılabilecek birisi de toplulaştırma alanlarındaki sosyal ve kültürel yapının özellikleri doğrultusunda ortaya çıkması kuvvetle muhtemel olan malik tepkileridir. Bu tepkiler çoğunlukla iki farklı şekilde ortaya çıkmaktadır. Bunlardan ilki, doğrudan toplulaştırma işleminin yapılmasına karşı olan tepkidir. Bu tepki, toplulaştırma uygulamasının zorunlu olduğu yöre halkının amaca yönelik eğitimi ve rehabilitasyonu neticesinde aşılabilmektedir. İkinci ve çok daha önemli olan tepki ise toplulaştırma işlemi tamamlandıktan sonra ortaya çıkan tepkilerdir. Eski arazilerinde bulunan donanımlardan mahrum kalan, arazilerinin şekli değişen, kendilerine verilen yeni arazilerdeki imkanları bulamayan malikler tarafından oluşturulan tepki ve itirazlardır (Demirtaş ve Sarı, 2003). Bu tepkiler zamanla daha sonra başka bölgelerde yapılması planlanan toplulaştırmalar için olumsuz referansa dönüşebilmektedir.

Bu çalışma, Gölhisar ilçesi Çeşme Mahallesi’nde uygulanan arazi toplulaştırması projesinin malik memnuniyeti açısından değerlendirilmesini amaçlamıştır. Elde edilen bulgular, toplulaştırmanın teknik hedeflere kısmen ulaşmasına rağmen sosyal kabul ve memnuniyet boyutunda önemli sorunların bulunduğunu ortaya koymuştur. Özellikle parsel düzenlemeleri, su ve yol altyapısındaki değişimler, bilgilendirme süreçleri ve adalet algısı, maliklerin memnuniyet düzeylerini doğrudan etkileyen kritik hususlar olarak öne çıkmaktadır.

Araştırmanın temel sonuçları şu şekilde özetlenebilir:

- Maliklerin büyük çoğunluğu toplulaştırma sürecinde yeterince bilgilendirilmediklerini ifade etmekle birlikte kendi ihmalleri olduğu ya da mücbir sebeplerden kaynaklandığı da görülmektedir.

- Parsel şekilleri ve konumları bazı maliklerde tarımsal kullanım açısından olumsuzluk oluşturmuştur. Özellikle daha önce var olan tesisatların yeni parsellerde bulunmaması bunda etkili olmuştur.

- Su ve yol altyapısında vaat edilen iyileştirmelerin bir kısmı gerçekleşmemiştir.

- İtiraz süreçlerinde dile getirilen taleplerin dikkate alınmaması/alınmaması güven kaybına yol açmıştır. Buna göre; bilgilendirme toplantılarının düzenli, belgeli ve çift yönlü iletişime dayalı yapılması, parsel eşdeğerlik katsayılarının gerekçeli biçimde maliklere açıklanması, su ve yol altyapısında teknik standartların denetimli şekilde uygulanması, itiraz süreçlerinin şeffaf, takip edilebilir ve zamanında sonuçlanan bir yapıya kavuşturulması, toplulaştırma projelerinde sosyal etki analizinin zorunlu hâle getirilmesi ve yönetim modellerinin güçlendirilmesi gerekir.

Arazi toplulaştırması uygulamalarının yalnızca teknik bir mühendislik faaliyeti olarak değil, aynı zamanda güçlü bir katılımcı yönetişim modeliyle desteklenmesi gereken sosyal bir süreç olarak ele alınması gerektiği açıktır.

Kaynakça

- Demirtaş, E.I., Sarı M., 2003. Arazi Toplulaştırması. *Derim*, 20 (1): 48-58.
- Erdem, N. (2020). Türkiye’de arazi toplulaştırması konusunda yapılan akademik çalışmaların içerik analizi. *Özgür Yayınları*.
- FAO. (2003). *The Design of Land Consolidation Pilot Projects in Central and Eastern Europe*, Rome, FAO Publications.
- Küsek, G. (2014). Türkiye’de arazi toplulaştırmasının yasal durumu ve tarihsel gelişimi. *Ziraat Mühendisliği Dergisi*, 29(1), 1-6.
- Kızılaslan, N., & Kılıç, S. (2023). Arazi toplulaştırma çalışmalarının üretici memnuniyeti açısından incelenmesi: Amasya ili örneği. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi (GBAD)*, 12(3), 125-139.
- Sayın Kaya, M., & Şişman, A. (2020). Arazi toplulaştırma projelerinde parselasyon aşamasında yapılan itirazların irdelenmesi. *Türkiye Arazi Yönetimi Dergisi*, 2(1), 25–32.
- T.C. Resmî Gazete. (2005, 19 Temmuz). *Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu*. Sayı: 25880.
- T.C. Resmî Gazete. (2017, 9 Aralık). *Arazi Toplulaştırması Uygulama Yönetmeliği*. Sayı: 30265.
- T.C. Resmî Gazete. (2018, 28 Nisan). *Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*. Sayı: 30405.

